

การศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และสังคมที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่าย เปรียบเทียบระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยและชาวจีน

A Study of Demographic and Social Factors Affecting Spending Behavior Patterns: A Comparison between Elderly Thais and Chinese

เพียรใจ โพธิ์ถาวร¹ และพรทิพย์ ตันติวิเศษศักดิ์^{2*}

(Pienjai Phothavorn¹ and Pornthip Tantavisethsak^{2*})

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจ ^{2*}หลักสูตรธุรกิจระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

¹Business Administration, ^{2*}International Business, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand

อีเมลผู้แต่งหลัก : pienjai.pho@dpu.ac.th เบอร์โทร : 09 1010 6579

วันที่รับบทความ 6 พฤษภาคม 2567

Received: May. 6, 2024

วันที่รับแก้ไขบทความ 19 มิถุนายน 2567

Revised: Jun. 19, 2024

วันที่ตอบรับบทความ 20 มิถุนายน 2567

Accepted: Jun. 20, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุชาวไทยและชาวจีน 2) ศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์และปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุชาวไทยและชาวจีน 3) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่ายระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยและชาวจีน โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านประชากรศาสตร์จำนวน 12 ด้าน และปัจจัยด้านสังคมจำนวน 3 ด้าน กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 400 คน แบ่งเป็นผู้สูงอายุชาวไทย 200 คน ที่อาศัยในประเทศไทย และผู้สูงอายุชาวจีน 200 คน ที่อาศัยในประเทศไทย ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression) เพื่อพยากรณ์และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุชาวไทยและชาวจีน

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุชาวไทยและชาวจีนมีพฤติกรรมการใช้จ่ายใกล้เคียงกัน คือ มีการใช้จ่าย 4 ประเภท ใน 5 อันดับแรกเหมือนกัน คือ ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม ค่าเงินออม ค่าเงินลงทุน และค่าท่องเที่ยว/บันเทิง สำหรับการศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายพบว่าระดับรายได้ต่อเดือนส่งผลเชิงบวกต่อค่าใช้จ่ายเกือบทุกประเภท ยกเว้นค่าเล่าเรียนที่ปัจจัยด้านรายได้ไม่ส่งผลทั้งผู้สูงอายุชาวไทยและชาวจีนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และปัจจัยด้านสังคมมีเพียงปัจจัยเดียว คือด้านทัศนคติที่ส่งผลเชิงลบต่อรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุเฉพาะชาวจีน ในด้านค่าอาหาร/เครื่องดื่ม และด้านค่ารักษาพยาบาล/ยา ผลการวิจัยนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ; รูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่าย; ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the spending behavior patterns of elderly Thais and Chinese, 2) to examine the demographic and social factors that influence the spending behavior patterns of elderly Thais and Chinese, and 3) to compare the factors

influencing the spending behavior patterns between elderly Thais and Chinese, considering 12 demographic factors and 3 social factors. The study sample consists of 400 individuals, with 200 elderly Thais and 200 elderly Chinese. Descriptive and multiple regression analyses compare and predict factors influencing the spending behavior patterns of elderly Thais and Chinese individuals.

The study found that elderly Thais and Chinese have similar spending behaviors, with four of the top five spending categories being the same, including food/beverage expenses, savings, investments, and travel/entertainment expenses. Regarding demographic factors, monthly income levels positively affect almost all expenses, except tuition fees, which do not affect elderly Thais and Chinese, at a significance level of 0.05. However, there is only one social factor affecting spending behaviors: attitude, which negatively affects the spending behavior patterns of elderly Chinese individuals, particularly in food/beverage expenses and healthcare/medicine. This research provides recommendations for relevant government agencies, private sectors, and the elderly themselves.

Keywords: Elderly individuals; Spending behavior patterns; Demographic factors

บทนำ

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2566) รายงานว่า ปี 2566 ประเทศไทยมีประชากรทั้งสิ้น 65,061,190 คน จำนวนผู้สูงอายุคือ 13,064,929 คน คิดเป็นร้อยละ 20.08 ของประชากรไทย ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ตามคำนิยามของ United Nation (2020) กล่าวไว้สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ประเทศนั้นจะถูกจัดว่าเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ซึ่งในปี 2566 พบว่าปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยเองก็เข้าสู่การเป็น “สังคมผู้สูงอายุ” เต็มตัวแล้ว และจากรายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุของกรมสุขภาพจิต (2566) พบว่าปี 2565 ทั่วโลกมีประชากรสูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปเท่ากับ 1,109 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 14 ของประชากรทั่วโลกจำนวน 8,000 ล้านคน และคาดการณ์ว่าจำนวนผู้สูงอายุในปี 2593 จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16 ของประชากรทั่วโลก (บริษัท Urban Creature จำกัด, 2566)

เนื่องจากทั่วโลกมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น จึงมีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุหลากหลายด้านมากขึ้น เช่น นโยบายภาครัฐที่ส่งผลต่อผู้สูงอายุ (Tanyi, P. L. et al, 2018) การออกแบบงานด้านอุตสาหกรรมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ (Wolf, M. et al, 2018) รวมถึงมีการศึกษารูปแบบการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในแต่ละประเทศ เช่น ข้อมูลของ U.S. Bureau of Labor statistics (2021) รายงานว่าค่าใช้จ่ายครัวเรือนของผู้สูงอายุในสหรัฐอเมริกาอายุ 60 ปีขึ้นไป มีค่าใช้จ่ายต่อเดือน \$2,568.11 หรือประมาณ 95,020 บาท สัดส่วนการใช้จ่ายมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านค่าเดินทาง และด้านอาหารคิดเป็นร้อยละ 35.17, 14.17 และ 12.29 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างของผู้สูงอายุชาวจีนอายุมากกว่า 60 ปี มีการใช้จ่ายต่อเดือนเฉลี่ย 1,000 - 3,000 หยวน (ประมาณ 5,000 - 15,000 บาท) มีสัดส่วนการใช้จ่ายมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือค่าของใช้ในชีวิตประจำวัน ค่าอาหารและยาสูบ

และค่ารักษาพยาบาลและดูแลสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 66.10, 44.40 และ 36.30 (Survey office of the national bureau of statistics in Zhongshan, 2024) และรายจ่ายครัวเรือนของชาวไทยอายุมากกว่า 55 ปีต่อเดือน เท่ากับ \$1,404 หรือประมาณ 51,948 บาท โดยสัดส่วนการใช้จ่ายมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม ค่าเดินทาง/พาหนะ และค่าเช่าบ้าน/ค่าสาธารณูปโภค คิดเป็นร้อยละ 30.61, 12.45 และ 10.21 นอกจากนี้ Ma, Y. C. (2024) แสดงข้อมูลทางสถิติให้เห็นว่าสัดส่วน Gross Domestic Product (GDP) ที่เกิดจากผู้สูงวัยชาวจีนในปี 2023 คิดเป็นร้อยละ 6 ของ GDP จีนทั้งประเทศ และคาดว่าในปี 2035 จะเพิ่มสูงขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 10 ของ GDP โดยมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงถึงประมาณ 150 ล้านล้านบาท แสดงถึงการคาดการณ์ว่าการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีนจะเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง Chai, et al. (2013) กล่าวว่ารูปแบบพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของครัวเรือนจะส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศ เมื่อประชาชนมีรายได้มากขึ้น จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบพฤติกรรมค่าใช้จ่ายตามไปด้วย เช่น จะมีการใช้จ่ายประเภทค่าท่องเที่ยว และค่าอาหารเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับ Zhang, Y. (2024) ที่พบว่าเมื่อโครงสร้างประชากรผู้สูงวัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.782 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ผ่านการใช้จ่ายเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้จากงานวิจัยของ วราวุฒิ เรือนคำ และสุพรรณิการ์ ขวัญเมือง (2563) กล่าวว่าปัจจัยสี่กระตุ้นจากภายในบุคคลอันประกอบด้วยปัจจัยทางประชากรศาสตร์และปัจจัยด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมค่าใช้จ่ายเรื่องสินค้าและบริการของผู้สูงวัย ทั้งในด้านอาหาร/เครื่องดื่ม ด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ด้านเครื่องนุ่งห่ม และด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

เนื่องจากประเทศไทยและประเทศจีนต่างก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย โดยประเทศจีนมีสัดส่วนผู้สูงวัย (อายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 15 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ ใกล้เคียงกับประเทศไทยที่มีสัดส่วนผู้สูงวัยคิดเป็นร้อยละ 14 (Population Reference Bureau, 2023) ต่างก็ต้องการที่จะรักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการทราบถึงพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของผู้สูงวัยจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อภาครัฐและภาคธุรกิจเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมค่าใช้จ่ายเปรียบเทียบระหว่างผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน

วัตถุประสงค์

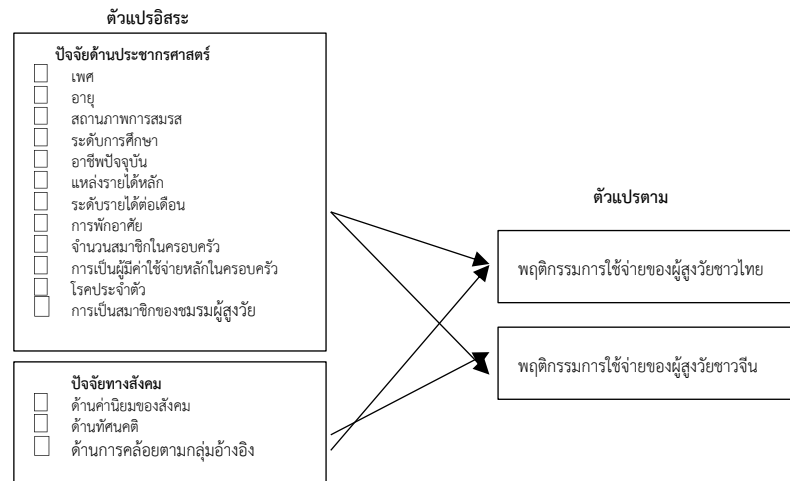
1. เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ และปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมค่าใช้จ่ายระหว่างผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้สูงวัยชาวไทยเก็บข้อมูลจากคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวน 200 คน และผู้สูงวัยชาวจีนเก็บข้อมูลจากคนที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนจำนวน 200 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 2 ส่วน คือ
 - 1) ปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้สูงวัย จำนวน 12 ด้าน 2) ปัจจัยทางสังคม จำนวน 3 ด้าน และตัวแปรตาม คือพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่ เดือนมกราคม ถึงเมษายน 2567

กรอบความคิด/สมมติฐานการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบความคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทย
2. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีน
3. ปัจจัยทางสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทย
4. ปัจจัยทางสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีน

วิธีดำเนินการวิจัยและระเบียบวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยทั้งในและต่างประเทศ และทำการประยุกต์แบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยทั้งชาวไทยและชาวจีน แบบสอบถามผู้สูงวัยชาวจีนเป็นภาษาจีนที่แปลจากแบบสอบถามภาษาไทยโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาจีน ทำการสอบถามผู้สูงวัยอายุ 60 ปีขึ้นไปผ่านทางบุคลากรที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยในเมืองคุนหมิง ประเทศจีน

เนื้อหาแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ (เป็นแบบเลือกตอบ) ปัจจัยด้านสังคม (เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า หรือ Likert scale) และประเภทของค่าใช้จ่าย (เป็นการใส่ตัวเลขค่าใช้จ่าย) ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการทำ IOC กับผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการรวม 3 ท่าน และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ของแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างชาวไทย 30 คน และชาวจีน 30 คน โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

(Cronbach) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามพบว่า ทุกข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1 และมีค่า Alpha = 0.824 ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบค่าความตรงเชิงโครงสร้างและค่าความเชื่อมั่นมาทำการศึกษาต่อไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่และค่าร้อยละ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือน้อยกว่า เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ทราบเพียงว่ามีจำนวนมาก ดังนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Roscoe (1969) ที่กำหนดให้ความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้เท่ากับ $1/10$ ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นขนาดของตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ไม่ควรต่ำกว่า 384 ตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บแบบสอบถามรวม 400 ตัวอย่าง แบ่งเป็นผู้สูงวัยชาวไทย 200 คนและผู้สูงวัยชาวจีน 200 คน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้สูงวัยชาวไทยเพศหญิงมีจำนวน ร้อยละ 52 และเพศชาย ร้อยละ 48 ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัยตอนต้น คืออายุระหว่าง 60 - 69 ปี ร้อยละ 66.50 สถานภาพสมรส ร้อยละ 48.50 ระดับการศึกษาสูงสุด คือปริญญาตรีและสูงกว่าร้อยละ 38 อาชีพในปัจจุบันคือประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 35 แหล่งที่มาของรายได้หลักมาจากการทำงานของผู้สูงวัยเอง ส่วนใหญ่มีระดับรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 20,000 บาท พักอาศัยอยู่กับคู่สมรส/บุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 1 - 3 คน โดยผู้สูงวัยชาวไทยเป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว นอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีโรคประจำตัว และไม่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

สำหรับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้สูงวัยชาวจีน พบว่าเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชายคือเป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.50 และเพศชาย ร้อยละ 47.50 ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัยตอนต้น คืออายุระหว่าง 60 - 69 ปี ร้อยละ 58.50 และมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 52 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดคือ ประถมศึกษา ร้อยละ 26 และไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 43.50 มีแหล่งที่มาของรายได้หลักมาจากการทำงานของผู้สูงวัยเอง มีระดับรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 20,000 บาท พักอาศัยอยู่กับคู่สมรส/บุตร ร้อยละ 59.50 โดยผู้สูงวัยชาวจีนไม่ได้เป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว นอกจากนี้ ส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีโรคประจำตัว และไม่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการใช้จ่ายในแต่ละประเภทค่าใช้จ่ายสูงสุด 5 อันดับแรก เปรียบเทียบระหว่างผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน

ประเภทของค่าใช้จ่าย	ลำดับที่	สัดส่วนค่าใช้จ่าย	A		B		สัดส่วนค่าใช้จ่าย	A		B		ลำดับที่
		(ร้อยละ)	(%)	(%)	(ร้อยละ)	(%)	(%)					
		ผู้สูงวัยชาวไทย					ผู้สูงวัยชาวจีน					
อาหารและเครื่องดื่ม	1	17.08	74.00	26.00	6.50	74.50	24.50	4				
เงินลงทุน	2	15.09	42.00	58.00	7.34	39.00	61.00	2				
เล่าเรียนของบุตรหลาน	3	12.10	34.50	64.50	5.44	39.00	61.00	9				
เงินออม	4	9.15	55.00	45.00	20.93	66.00	34.00	1				
ท่องเที่ยว/บันเทิง	5	5.98	38.00	62.00	6.87	61.00	39.00	3				
รักษาพยาบาล/ยา	12	3.40	39.00	61.00	6.35	63.00	37.00	5				
อื่น ๆ		37.20			46.57							

หมายเหตุ: A ผู้สูงวัยจ่ายเอง B มีผู้อื่นจ่ายให้หรือไม่มีค่าใช้จ่ายหมวดนี้

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน พบว่าร้อยละของประเภทค่าใช้จ่ายต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่มีสัดส่วนสูงสุด 5 ลำดับแรก รวมกันคิดเป็นร้อยละ 59.40 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดในผู้สูงวัยชาวไทย เรียงลำดับได้คือ ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม ค่าเงินลงทุน ค่าเล่าเรียนบุตรหลาน/ผู้อยู่ในอุปการะ ค่าเงินออม และค่าท่องเที่ยว/บันเทิง คิดเป็นร้อยละ 17.08, 15.09, 12.10, 9.15 และ 5.98 ในขณะที่ผู้สูงวัยชาวจีน 5 ลำดับแรก รวมกันคิดเป็นร้อยละ 47.99 เรียงลำดับได้คือ ค่าเงินออม ค่าเงินลงทุน ค่าท่องเที่ยว/บันเทิง ค่าอาหารและเครื่องดื่ม และค่ารักษาพยาบาล/ยา คิดเป็นร้อยละ 20.93, 7.34, 6.87, 6.50 และ 6.35

ตารางที่ 1 ทำให้ทราบว่าพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทยกับชาวจีนใกล้เคียงกัน โดยมีพฤติกรรมการใช้จ่าย 4 ประเภท ที่อยู่ในลำดับต้น ๆ ของทั้งผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน คือ ด้านค่าอาหาร/เครื่องดื่ม ค่าเงินลงทุน ค่าเงินออม และค่าท่องเที่ยว/บันเทิง ส่วนค่าใช้จ่ายประเภทค่าเล่าเรียนบุตรหลานของผู้สูงวัยชาวไทยที่อยู่ในลำดับ 3 แต่กลับเป็นลำดับที่ 9 ของผู้สูงวัยชาวจีน ส่วนค่ารักษาพยาบาล/ยาของผู้สูงวัยชาวไทยค่อนข้างน้อยถูกจัดลำดับอยู่ในลำดับที่ 12 แต่เป็นลำดับที่ 5 ในผู้สูงวัยชาวจีน เมื่อทราบถึงความคล้ายและความแตกต่าง ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาต่อเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรศาสตร์และปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย 5 ลำดับแรก ของผู้สูงวัยเปรียบเทียบระหว่างผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีนดังแสดงในตารางที่ 2 - 7

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และสังคม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทค่าอาหารและเครื่องดื่ม

	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวไทย	ค่าคงที่	14434.973	2252.401		6.409	0.000
	การเป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว	-4526.267	1464.637	-0.215	-3.090	0.002
R = 0.215 R ² = 0.046 Adjusted R ² = 0.041 F = 9.550 SE _e = 10314.521						
	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวจีน	ค่าคงที่	129.984	437.955		0.297	0.767
	แหล่งที่มารายได้หลัก	-229.095	70.391	-0.222	-3.255	0.001
	ระดับรายได้ต่อเดือน	434.308	95.418	0.303	4.552	0.000
	การมีโรคประจำตัว	552.945	132.182	0.260	3.956	0.000
	ด้านทัศนคติ	-290.370	91.131	-0.223	-3.186	0.002
R = 0.503 R ² = 0.253 Adjusted R ² = 0.234 F = 13.141 SE _e = 1613.40367						

$Y_{ไทย} = 14434.973 - 4526.267$ (การเป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว)

$Y_{จีน} = 129.984 - 229.095$ (แหล่งที่มาของรายได้หลัก) + 434.308 (ระดับรายได้ต่อเดือน) + 552.945 (การมีโรคประจำตัว) + 814.026 (การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงวัย) - 290.370 (ด้านทัศนคติ)

จากตารางที่ 2 ผู้สูงวัยชาวไทยมีปัจจัยทางประชากรศาสตร์ คือการเป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัวปัจจัยเดียวที่ส่งผลเชิงลบกับพฤติกรรมการใช้จ่าย ในขณะที่ผู้สูงวัยชาวจีนมีปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลเชิงบวก คือระดับรายได้ การมีโรคประจำตัว และการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงวัยที่ส่งผลเชิงบวก และปัจจัยที่ส่งผลเชิงลบ คือแหล่งที่มาของรายได้หลัก และปัจจัยด้านทัศนคติ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และสังคม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทค่าเงินลงทุน

	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวไทย	ค่าคงที่	-35232.313	9992.871		-3.526	0.00
	ระดับรายได้ต่อเดือน	4948.309	1359.809	0.245	3.639	0.00
	การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงวัย	27236.645	8610.059	0.213	3.163	0.00
R = 0.325 R ² = 0.106 Adjusted R ² = 0.097 F = 11.648 SE _e = 27759.871						
	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวจีน	ค่าคงที่	163.777	772.430		0.212	0.83
	ระดับรายได้ต่อเดือน	934.439	303.791	0.214	3.076	0.00
R = 0.214 R ² = 0.046 Adjusted R ² = 0.041 F = 9.461 SE _e = 5513.57270						

$Y_{ไทย} = -35232.313 + 4948.309$ (ระดับรายได้ต่อเดือน) + 27236.645 (การเป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว)

$Y_{จีน} = 163.777 + 934.439$ (ระดับรายได้ต่อเดือน)

จากตารางที่ 3 ผู้สูงวัยชาวไทยมีปัจจัยทางประชากรศาสตร์ 2 รายการที่ส่งผลเชิงบวก คือระดับรายได้ต่อเดือน และการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงวัย เช่นเดียวกับปัจจัยด้านระดับรายได้ต่อเดือน ที่ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีนเช่นกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และสังคม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทค่าเงินออม

	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวไทย	ค่าคงที่	-1834.605	1025.005		-1.790	0.075
	ระดับรายได้ต่อเดือน	2224.532	333.346	0.429	6.673	0.000
R = 0.429 R ² = 0.184 Adjusted R ² = 0.179 F = 44.533 SE _e = 6805.120						
	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวจีน	ค่าคงที่	-233.662	1763.761		-0.132	0.895
	ระดับการศึกษา	958.995	411.458	0.161	2.331	0.021
	แหล่งที่มารายได้หลัก	1195.971	398.942	0.207	2.998	0.003
R = 0.280 R ² = 0.078 Adjusted R ² = 0.069 F = 8.360 SE _e = 9960.47862						

$Y_{ไทย} = -1834.605 + 2224.532$ (ระดับรายได้ต่อเดือน)

$Y_{จีน} = -233.662 + 958.995$ (ระดับการศึกษาสูงสุด) + 1195.971 (แหล่งที่มาของรายได้หลัก)

จากตารางที่ 4 ผู้สูงวัยชาวไทยมีปัจจัยทางประชากรศาสตร์เพียง 1 รายการ คือระดับรายได้ต่อเดือนที่ส่งผลในเชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทย แตกต่างจากผู้สูงวัยชาวจีน ที่พฤติกรรมใช้จ่ายนั้นได้รับอิทธิพลมาจาก ทั้งปัจจัยระดับการศึกษาและแหล่งที่มาของรายได้หลัก

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และสังคม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทค่าเล่าเรียนบุตรหลาน/ผู้อยู่ในอุปการะ

	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวไทย	ค่าคงที่	-6932.974	2783.452		-2.491	0.014
	ระดับการศึกษา	1896.756	411.093	0.310	4.614	0.000
	จำนวนสมาชิกในครอบครัว	1889.742	932.909	0.136	2.026	0.044
R = 0.351 R ² = 0.124 Adjusted R ² = 0.115 F = 13.883 SE _e = 11679.050						
	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวจีน	ค่าคงที่	547.878	598.352		0.916	0.361
	แหล่งที่มารายได้หลัก	-314.020	92.361	-0.237	-3.400	0.001
	การมีโรคประจำตัว	400.157	182.695	0.155	2.190	0.030
	การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงวัย	1062.598	394.344	0.185	2.695	0.008
R = 0.328 R ² = 0.108 Adjusted R ² = 0.094 F = 7.875 SE _e = 2253.36803						

$Y_{ไทย} = -6932.974 + 1896.756$ (ระดับการศึกษา) + 1889.742 (จำนวนสมาชิกในครอบครัว)

$Y_{จีน} = 547.878 - 314.020$ (แหล่งที่มารายได้หลัก) + 400.157 (การมีโรคประจำตัว) + 1062.598 (การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงวัย)

จากตารางที่ 5 ผู้สูงวัยชาวไทยมีปัจจัยทางประชากรศาสตร์ 2 รายการ คือระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครอบครัวส่งผลในเชิงบวก ต่างจากผู้สูงวัยชาวจีนที่พฤติกรรมการใช้จ่ายได้รับอิทธิพลด้านประชากรศาสตร์มาจากการมีโรคประจำตัว และการเป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงวัยที่เป็นปัจจัยเชิงบวก ในขณะที่ปัจจัยแหล่งที่มารายได้หลักส่งผลเชิงลบ

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และสังคม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทค่ารักษาพยาบาล/ยา

	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวไทย	ค่าคงที่	303.745	632.768		0.480	0.632
	ระดับรายได้ต่อเดือน	463.532	205.785	0.158	2.253	0.025
R = 0.158 R ² = 0.025 Adjusted R ² = 0.020 F = 5.074 SE _e = 4201.013						
	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงวัยชาวจีน	ค่าคงที่	797.193	639.515		1.247	0.214
	อาชีพปัจจุบัน	-290.724	125.441	-0.156	-2.318	0.022
	แหล่งที่มารายได้หลัก	-250.159	95.577	-0.184	-2.617	0.010
	ระดับรายได้ต่อเดือน	373.895	130.459	0.198	2.866	0.005
	การมีโรคประจำตัว	556.522	180.335	0.210	3.086	0.002
	การเป็นสมาชิก	1299.738	397.949	0.221	3.266	0.001
	ด้านทัศนคติ	-346.552	126.158	-0.202	-2.747	0.007
R = 0.464 R ² = 0.215 Adjusted R ² = 0.191 F = 8.828 SE _e = 2181.13385						

$Y_{ไทย} = 303.745 + 463.532$ (ระดับรายได้ต่อเดือน)

$Y_{จีน} = 797.193 - 290.724$ (อาชีพปัจจุบัน) - 250.159 (แหล่งที่มารายได้หลัก) + 373.895 (ระดับรายได้ต่อเดือน) + 556.522 (การมีโรคประจำตัว) + 1299.738 (การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงวัย) - 346.552 (ด้านทัศนคติ)

จากตารางที่ 6 ผู้สูงวัยชาวไทยมีปัจจัยทางประชากรศาสตร์เพียง 1 รายการ คือระดับรายได้ต่อเดือนส่งผลในเชิงบวก แตกต่างจากผู้สูงวัยชาวจีนที่พฤติกรรมการใช้จ่ายนั้นได้รับอิทธิพลมาจากด้านประชากรศาสตร์ รายการแบ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวก 3 ปัจจัย คือระดับรายได้ต่อเดือน

การมีโรคประจำตัว และการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ส่วนปัจจัยด้านอาชีพปัจจุบันและแหล่งที่มา รายได้หลักจะส่งผลเชิงลบกับการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ปัจจัยทางสังคมด้านทัศนคติ ยังส่งผล ในเชิงลบกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุชาวจีนด้านค่ารักษาพยาบาล/ยาด้วย

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และสังคม ที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทค่าท่องเที่ยว/บันเทิง

	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงอายุชาวไทย	ค่าคงที่	-652.155	1730.401		-0.377	0.707
	สถานภาพสมรส	-1361.243	665.480	-0.135	-2.046	0.042
	ระดับรายได้ต่อเดือน	2230.118	395.905	0.371	5.633	0.000
R= 0.387 R ² = 0.150 Adjusted R ² = 0.141 F= 17.318 SE _e = 8067.127						
	ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
ผู้สูงอายุชาวจีน	ค่าคงที่	297.156	748.050		0.397	0.692
	แหล่งที่มารายได้หลัก	-314.209	115.909	-0.184	-2.711	0.007
	ระดับรายได้ต่อเดือน	370.601	166.424	0.156	2.227	0.027
	การเป็นสมาชิก	1569.457	515.673	0.212	3.044	0.003
R= 0.337 R ² = 0.114 Adjusted R ² = 0.100 F= 8.386 SE _e = 2895.23774						

Y_{ไทย} = -652.155 – 1361.243 (สถานภาพสมรส) + 2230.118 (ระดับรายได้ต่อเดือน)

Y_{จีน} = 297.156 – 314.209 (แหล่งที่มารายได้หลัก) + 370.601 (ระดับรายได้ต่อเดือน) + 1569.457 (การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ)

จากตารางที่ 7 ผู้สูงอายุชาวไทยมีปัจจัยทางประชากรศาสตร์ 2 รายการ คือระดับรายได้ ต่อเดือนส่งผลเชิงบวก แต่สถานภาพสมรสเป็นปัจจัยที่ส่งผลเชิงลบ สำหรับพฤติกรรมการใช้จ่าย ของผู้สูงอายุชาวจีนได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ 3 รายการ แบ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผล เชิงบวก 2 รายการ คือระดับรายได้ต่อเดือนและการเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ แต่ปัจจัยแหล่งที่มา รายได้หลักส่งผลเชิงลบกับพฤติกรรมการใช้จ่ายในด้านนี้

ตารางที่ 8 สรุปปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และด้านสังคมที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่าย ที่มีค่าใช้จ่ายสูงสุด 5 อันดับแรก เปรียบเทียบระหว่างผู้สูงอายุชาวไทยกับชาวจีน

	อาหาร/เครื่องดื่ม	ค่าเงินลงทุน	ค่าเงินออม	ค่าท่องเที่ยว	ค่ารักษาพยาบาล	ค่าเล่าเรียน
ผู้สูงอายุชาวไทย	- ผู้ใช้จ่ายหลัก	+ ระดับรายได้ + การเป็นสมาชิกชมรม	+ ระดับรายได้	+ ระดับรายได้ - สถานภาพสมรส	+ ระดับรายได้	+ ระดับการศึกษา + จำนวนสมาชิก
ผู้สูงอายุชาวจีน	+ ระดับรายได้ + โรคประจำตัว + การเป็นสมาชิกชมรม - แหล่งที่มาของรายได้ - ทัศนคติ	+ ระดับรายได้	+ ระดับการศึกษา + แหล่งที่มารายได้หลัก	+ ระดับรายได้ + การเป็นสมาชิกชมรม - แหล่งที่มารายได้หลัก	+ ระดับรายได้ + การมีโรคประจำตัว + การเป็นสมาชิกชมรม - อาชีพปัจจุบัน - แหล่งที่มารายได้หลัก - ทัศนคติ	+ การเป็นสมาชิกชมรม + โรคประจำตัว - แหล่งที่มารายได้หลัก

หมายเหตุ + หมายถึง ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์หรือด้านสังคมส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ และเครื่องหมาย – หมายถึง ส่งผลในทิศทางตรงกันข้าม

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่าย ของผู้สูงอายุชาวไทย 6 ด้าน แบ่งเป็นปัจจัยทางประชากรศาสตร์ 4 ด้าน ที่ส่งผลเชิงบวก ประกอบด้วย ระดับรายได้ การเป็นสมาชิกชมรม ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครอบครัว และปัจจัย

ด้านประชากรศาสตร์ 2 ด้าน ที่ส่งผลเชิงลบ คือการเป็นผู้ใช้จ่ายหลักกับสถานภาพสมรส ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 คือปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทย

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีน 6 ด้าน แบ่งเป็นปัจจัยทางประชากรศาสตร์ 4 ด้าน ที่ส่งผลเชิงบวก ประกอบด้วยระดับรายได้ โรคประจำตัว การเป็นสมาชิกชมรม และระดับการศึกษา โดยระดับรายได้และการเป็นสมาชิกชมรมส่งผลกับหลากหลายพฤติกรรมการใช้จ่าย สำหรับปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ 1 ด้าน ที่ส่งผลเชิงลบ คืออาชีพปัจจุบัน และยังมีปัจจัยทางประชากรศาสตร์ด้านแหล่งที่มาของรายได้หลักอีก 1 ด้าน ที่ส่งผลทั้งเชิงลบและเชิงบวก โดยจะส่งผลเชิงลบกับพฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทอาหาร/เครื่องดื่ม ค่าท่องเที่ยว ค่ารักษาพยาบาล และค่าเล่าเรียน แต่จะส่งผลเชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทเงินออม สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2 คือปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีน

จากตารางที่ 8 พบว่าไม่มีปัจจัยทางสังคมใดส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวไทย ดังนั้นผลการศึกษาก็ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3 แต่พบว่าปัจจัยทางสังคมยังคงส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีน โดยมีเพียงปัจจัยเดียว คือด้านทัศนคติ ที่ส่งผลเชิงลบต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายประเภทอาหาร/เครื่องดื่ม และค่ารักษาพยาบาล/ยา สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 4 คือปัจจัยทางสังคมส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีน

อภิปรายผล

จากตารางที่ 1 แสดงพฤติกรรมการใช้จ่ายในแต่ละประเภทค่าใช้จ่ายสูงสุด 5 ลำดับแรก พบว่าผู้สูงวัยชาวไทยและชาวจีน มีประเภทค่าใช้จ่ายใกล้เคียงกัน 4 ประเภท คือ ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม ค่าเงินลงทุน ค่าเงินออม และค่าท่องเที่ยว สำหรับประเภทค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน คือ ค่าใช้จ่ายประเภทค่ารักษาพยาบาล/ยาที่ผู้สูงวัยชาวไทยมีการใช้จ่ายในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยคิดเป็นลำดับที่ 12 ต่างจากผู้สูงวัยชาวจีนที่มีการใช้จ่ายในด้านค่ารักษาพยาบาลมากเป็นลำดับที่ 5 และค่าใช้จ่ายด้านค่าเล่าเรียนบุตรหลาน/ผู้อยู่ในอุปการะที่ผู้สูงวัยชาวไทยมีค่าใช้จ่ายในด้านนี้ ในสัดส่วนที่สูงเป็นลำดับที่ 3 ในขณะที่จัดเป็นลำดับที่ 9 ของรายการค่าใช้จ่ายของผู้สูงวัยชาวจีน

จากตารางที่ 8 ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ด้านระดับรายได้ต่อเดือน ไม่ส่งผลต่อค่าเล่าเรียน ในขณะที่ส่งผลในเชิงบวกเกือบทุกประเภทค่าใช้จ่าย ทั้งค่าอาหาร/เครื่องดื่ม ด้านเงินลงทุน ด้านค่าเงินออม ด้านค่ารักษาพยาบาล และด้านท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุจินธร ทรงสิทธิเดช และคณะ (2564) ที่กล่าวว่ารายได้ต่อเดือนมีผลในเชิงบวกต่อความถี่ในการท่องเที่ยวของผู้สูงวัยมากที่สุด และการที่ผู้สูงวัยมีรายได้ต่อเดือนสูง จะทำให้ผู้สูงวัยใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมากขึ้น เช่นเดียวกับวสุวัตต์ สุติญญานัน และคณะ (2563) ที่กล่าวว่ารายได้ต่อเดือนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ บาท ก็จะทำให้ผู้สูงวัยมีโอกาสตัดสินใจในการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้สูงวัยที่มีระดับรายได้ต่อเดือนสูงจะมีพฤติกรรมการใช้จ่ายในรูปแบบของค่ารักษาพยาบาล/ยาเพิ่มมากขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิขญา สุขวรรณ (2562) ที่กล่าวว่า ผู้สูงวัยที่อาศัยในเมืองและมีระดับรายได้สูง จะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่จ่ายด้วยตนเองสูงกว่าผู้สูงวัยที่ไม่ได้อาศัยในเมือง และมีระดับรายได้ต่ำกว่า จินตนา สันธสุวรรณ และคณะ (2567), กานต์พิชชา กองคนขวา (2561)

กล่าววาระได้ขบรายไต้ของผูัสูงวัยมีความสัมพันธ์กับการออม/การลงทุน โดยกุลภรณ์ อ้นนันทน์ (2566) อธิบายว่าในขณะที่ค่าครองชีพสูงขึ้นและรายได้ของครัวเรือนลดลง (สังคมสูงวัย) จะทำให้รายได้สุทธิของครัวเรือนลดลงซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการออมที่จะต้องลดลง ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ด้านเพศ อายุ และการพักอาศัยอยู่กับใครไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผูัสูงวัยทั้งชาวไทย และชาวจีน สอดคล้องกับ Dwi Tama, T. (2020) ที่พบว่าการใช้จ่ายเพื่อรักษาสุขภาพของเพศหญิง และชายของคนอินโดนีเซียไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้การเป็นสมาชิกชมรมยังส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายหลายประเภทในผูัสูงวัยชาวจีนสอดคล้องกับ Zhao, J. G. & Li, J. (2023). ที่กล่าวว่าผูัสูงวัยชาวจีนรุ่นใหม่มะส่งแเกดและเปรียบเทียบประสบกการณ์การบริโภคตนเองกับคนรอบข้างและรักษาการบริโภคให้ใกล้เคียงกับคนอื่น ๆ

สำหรับปัจจัยทางด้านสังคมมีเพียงปัจจัยเดียวจาก 3 ปัจจัย ที่ทำการศึกษาที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมการใช้จ่ายของผูัสูงวัยชาวจีน คือ ปัจจัยด้านทัศนคติ โดยปัจจัยด้านทัศนคติจะส่งผลเชิงลบทั้งต่อค่าใช้จ่ายด้านค่าอาหาร/เครื่องดื่ม และค่ารักษาพยาบาล/ยา สอดคล้องกับเอวินันท์ สะอาดดี (2559) พบว่าทัศนคติในการใช้บริการสินค้า หากไม่มั่นใจในคุณภาพ ภาพลักษณ์ ความสะดวก และความปลอดภัยในการใช้จะทำให้มีการใช้สินค้าและบริการดังกล่าวลดลง นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์และสังคม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผูัสูงวัยชาวไทยและชาวจีน พบว่ามีเพียงระดับรายได้เพียงปัจจัยเดียวเมื่อเพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อค่าเงินลงทุน ค่าท่องเที่ยว และค่ารักษาพยาบาลและยาเพิ่มขึ้นเช่นกัน ในขณะที่ผูัสูงวัยชาวจีนเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อค่าอาหาร/เครื่องดื่มเพิ่มขึ้นแต่ไม่ส่งผลกับผูัสูงวัยชาวไทย นอกจากนี้เมื่อรายได้ของผูัสูงวัยชาวไทยเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเงินออมเพิ่มขึ้นในขณะที่ไม่ส่งผลกับผูัสูงวัยชาวจีน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของผูัสูงวัยชาวไทยและชาวจีนส่วนใหญ่พบว่าใกล้เคียงกัน และกลุ่มผูัสูงวัยมีแนวโน้มที่จะเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นมาก ทำให้ธุรกิจไม่สามารถเพิกเฉยต่อความต้องการของกลุ่มผูัสูงวัยได้ ดังนั้นทั้งภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันวางแผนให้ผูัสูงวัยมีระดับรายได้เพิ่มขึ้น เช่น สร้างงานให้ผูัสูงวัยสามารถมีส่วนร่วมได้มากขึ้น การจัดอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผูัสูงวัย เปิดโอกาสให้ผูัสูงวัยที่เกษียณกลับเข้าสู่ภาคแรงงานได้ ขยายอายุการเกษียณให้ยาวมากขึ้น และให้ความรู้เรื่องการวางแผนทางการเงิน เป็นต้น เพราะผูัสูงวัยที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจะมีการใช้จ่ายมากขึ้น และจะทำให้ธุรกิจประเภทต่าง ๆ เติบโตขึ้นตามไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผูัสูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2566). *สถานการณ์ผูัสูงวัยไทย พ.ศ. 2565*. บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน).
 กรมสุขภาพจิต. (2566). *รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต ปีงบประมาณ 2566*. กระทรวงสาธารณสุข.
https://dmh.go.th/report/dmh/rpt_year.
 กานต์พิชชา กองคนขวา. (2561). พฤติกรรมการเงินของผูัสูงวัยในจังหวัดพะเยา. *วารสารบริหารธุรกิจและภาษา*. 6(1). 24-30.

- กุลภรณ์ อันนันทน์. (2566). การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุส่งผลต่อสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของครัวเรือนไทยอย่างไร? ใน จิรากร ยิ่งไพบูลย์วงศ์ (บ.ก.), รายงานทีดีอาร์ไอ(TDRI). <https://tdri.or.th/2023/06/how-does-entering-an-aging-society-affect-the-social-economic-health-and-medical-expenses-of-thai-households/>.
- จินตนา สีนธสุวรรณ, เพ็ญไพยม เขยสมบัติ และตุลนาถ ทวนธง. (2567). พฤติกรรมการออมและการใช้จ่ายของผู้สูงอายุ ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก. *Journal of MCU Phetchaburi Review*, 7(1), 408 – 424. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JPR/article/view/274890>.
- บริษัท Urban Creature จำกัด. (2566). เมื่อคนเกิดน้อยกว่าคนแก่ ปี 2030 ไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด. <https://urbancreature.co/aged-society/>.
- วรารุณี เรือนคำ และสุพรรณิการ์ ขวัญเมือง. (2563). พฤติกรรมและปัจจัยต่อการบริโภคสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงวัยในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงราย. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*. 7(2), 39-56.
- วสวัตต์ สุตัญญามณี, ชรินทร์ธร ธาดาศุสิตา และเดือนเด่น วิมลพันธุ์. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพของผู้สูงวัยไทย ในเขตภาคเหนือ. *การประชุมวิชาการระดับชาติศิลปศาสตร์วิชาการ ครั้งที่ 2*. (1-10). คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
- ศุจินธร ทรงสิทธิเดช, กฤตยา วงษ์เมือง, สโรชา ศรีสุภา และชัชพงศ์ แยมเพ็ชร. (2564). ปัจจัยการตัดสินใจเพื่อการท่องเที่ยวของผู้สูงวัยในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและวิศวกรรม*, 3(3), 241-252.
- อภิขญา สุขวรรณ. (2562). ความเหลื่อมล้ำของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของผู้สูงวัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอวินันท์ สะอาดดี. (2559). *ทัศนคติและความสนใจที่มีต่อการซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมของผู้สูงวัยผ่าน Mobile Application*. การศึกษาอิสระปริญญาโท.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Chai, A., Rohde, N. & Silber, J. (2013). *Measuring the Diversity of Household Spending Patterns*. Griffith Research Online. Griffith University.
- Dwi Tama, T., Herya Ulfa, N., & Hapsari, A. (2020). Who Spends More on Health Expenditures among Elderly? Men or Women? *KnE Social Sciences*, 4(10), 154–160. <https://doi.org/10.18502/kss.v4i10.740>.
- Ma, Y. C. (2024). 热词里的中国活力 / 这个市场有多大? 数据带你看看老年人“新消费”. <http://www.xinhuanet.com/food/20240201/38a624eb50a646a7a21dd6601354a4be/c.html>.
- Population Reference Bureau. (2023). *2023 World Population Data Sheet*.
- Roscoe. (1969). อ่างในกัญญ์สิริ จันทรเจริญ (2556). *การวิจัยทางการแพทย์: แนวคิด หลักการ และวิธีปฏิบัติ*. พิมพ์ลักษณ์. pp.156-157

- Survey office of the National Bureau of Statistics in Zhongshan. (2024). *老年群体消费呈现明显特点推动银发经济需多方施策*.
https://gdzd.stats.gov.cn/zsdcd/zs_dcfx/202402/t20240227_181839.html.
- Tanyi, P. L., André, P., Mbah, P. & Tong, K. wai. (2018). Care of the elderly in Nigeria: Implications for policy. *Cogent Social Sciences*, 4(1). 1-14.
- United Nation. (2020). *Operational definition of older person*.
[https://www.migrationdataportal.org/themes/older-persons-and-migration#:~:text=Operational%20definition%20of%20older%20person,\(UN%20DESA%2C%202020\)](https://www.migrationdataportal.org/themes/older-persons-and-migration#:~:text=Operational%20definition%20of%20older%20person,(UN%20DESA%2C%202020)).
- U.S. Bureau of Labor Statistics. (2021). *Age of reference person: Annual expenditure means, shares, standard errors, and coefficients of variation*, Consumer Expenditure Surveys.
- Wolf, M., Kleindienst, M., Ramsauer, C., Zierler, C. & Winter, E. (2018). Current and future industrial challenges: demographic change and measures for elderly workers in industry 4.0. *Annals of the Faculty of Engineering Hunedoara*, 16(1), 67-76.
- Zhao, J. G. & Li, J. (2023). Analysis of the Consumption Boosting Effect of “Concurrent Social Interaction” in the New Generation of Elderly Groups. *Journal of Zhejiang Gongshang University*, 3. 143-160. doi: 10.14134/j.cnki.cn33-1337/c.2023.03.013.
- Zhang, Y. (2024). The Heterogeneous Impact of Changes in the Age Structure of China’s Elderly Population on Regional Economic Development. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, 9(1). <https://doi.org/10.2478/amns-2024-0690>.